Nieuwe Kerk, zondag 22 januari

Voorganger: ds Johan Meijer

---

lezing Marcus 1: 14-20

preek
gemeente van onze Heer Jezus Christus, lieve mensen van God,

Deze week kwam ik in een krant het woord 'kloofdenkers' tegen. Dat zijn mensen die denken dat er een enorme kloof is tussen twee partijen. Tussen de samenleving aan de ene kant en de politiek aan de andere kant, bijvoorbeeld. U herinnert zich vast nog wel die roerige eerste maanden van 2002, nu tien jaar geleden, toen Pim Fortuijn toen in korte tijd een enorme populariteit verwierf omdat hij een grote kloof zag tussen de 'achterkamertjespolitiek' van Den Haag en de verlangens en behoeften van het volk en dàt aan de kaak stelde en dáármee een heel gevoelige snaar raakte onder de Nederlandse bevolking, die in die tijd inderdaad vrij weinig vertrouwen meer had in de landelijke politiek. Het lijkt er op dat de kloof tussen politici en samenleving wat minder groot is geworden, omdat populisme is toegenomen en de politieke taal nog steeds duidelijker en fermer werd en de termen radicaler: er is nu zelfs ook een 'radicaal midden'. Er is een kleinere kloof misschien tussen politici en volk, maar een ambtenaar van het Ministerie van Financiën klaagde kortgeleden dat 'die politici tegenwoordig meer naar het volk luisteren dan naar mensen die er echt iets vanaf weten'. Daar zien we dus een nieuwe kloof, tussen de mensen die op de voorgrond treden met populaire taal en de mensen die achter de schermen werken met genuanceerde vakkennis.
In onze samenleving zien we ook steeds meer kloven. Tussen groepen mensen, tussen mensen met verschillende etnische afkomsten of verschillende religieuze achtergronden. Tussen armen en rijken, een kloof die zich verbreedt en een solidariteit die afneemt. Tussen 'rechtgeaarden' en mensen die worden gezien als van de verkeerde kant. Minister Schippers zegt dat homoseksualiteit geen ziekte is en dat 'homotherapie' niet meer vergoed gaat worden uit de zorgverzekering, maar het openlijke geweld op tegen homoseksuelen neemt weer toe.

Op de middelbare school zei een docent tegen ons: het verstand woont dan misschien wel in de stad, maar de wijsheid woont op het platteland. Dat vond ik, zoon van het platteland, natuurlijk wel fijn te horen. En ik begreep de kloof ook. 'Plattelands' en 'boers' werd nogal eens op een noemer gebracht en kwam je echt van een boerderij, dan was het haast de vraag waarom je dan niet een agrarisch vak gekozen had...Bijna zoiets als: wat heb jìj híer te zoeken? Hier zie je ook een kloof: stad en platteland.

Het is van alle tijden dat een stad neerziet op het platteland. Voor kennis, cultuur, wetenschap en innovatie moet je in de stad zijn en die stad staat er zich op voor. Het platteland lijkt achtergebleven gebied, op allerlei terrein, het platteland wordt vaak gezien als achterlijker. Behalve wanneer datzelfde platteland ontdekt wordt als die paradijselijke oase van rust waar je heerlijk kunt wonen in een verbouwde boerderij, waarmee je trots in een *glossy magazine* verschijnt. Er ontstond zelfs een werkwoord voor westerlingen die in de provincie Drenthe gingen wonen: Drentenieren.

Goed: stad en platteland en de kloof daartussen...Dat is van alle tijden, dat was in Jezus' dagen dus ook zo. Jeruzalem, in Judea, was hoofdstad en residentie. Daar huisde koning Herodes, daar zetelde het politieke apparaat, daar was ook de tempel met de bijbehorende hoogopgeleide geestelijkheid. Er was veel geleerdheid over de Schriften en over hoe je daar mee om moest gaan. En men vond dat men dat daar juist deed, dat men daar recht in de leer was: orthodox en ook rechtgeaard: orthopraktisch.

Vanuit Jeruzalem, Judea werd neergekeken op die provincie daar in het noorden: Galilea. *Galila* is een Hebreeuws woord voor 'provincie of landstreek'. Galileërs werden gezien als provincialen. Ze waren niet echt in tel, en aan hun rechtzinnigheid werd ernstig getwijfeld en aan hun zedelijk gedrag al helemaal. Wat wil je ook met al die heidenen daar, waar niet veel goede invloed vanuit kan gaan...? Het deed ook maar: trouwen met andere culturen, de gebruiken ervan overnemen...

En dan is daar Jezus. Komend *uit* Galilea. 'Kómend *uit* Galilea liet hij zich dopen door Johannes de Doper'. De evangelist Marcus vertelt dat heel de landstreek van Judea en allen van Jeruzalem naar Johannes gingen om zich te laten dopen. En dan komt er één van de andere kant: Jezus, die de tegenbeweging maakt. Hij komt van het het noorden uit, uit Nazaret, uit Galilea, laat zich dopen en... keert terug... terug naar dat bedenkelijke Galilea.

En wat doet hij daar vandaag...?! Langs de zee lopen! We hoorden voorlezen dat Jezus langs het Meer van Galilea liep, we zongen: 'Jezus die langs het water liep...' Het meest letterlijk vertaald is: zee. En daarmee krijgt het verhaal meteen zijn diepere lading, want de zee is wel de ergste plaats waar je kunt zijn. We hebben het niet over een leuke toeristische strandwandeling, maar over een symbolische daad: Jezus bevindt zich ín dat 'Galilea der heidenen' op de ergste plaats: de zee, die symbool staat voor alles wat slecht is en zondig en chaotisch. De zee staat voor het tumult van de volken met hun geweld, daar schuimt het en raast het. Dat moet je niet wezen.

Toch zijn er mensen die op zee werken. Want in die zee zitten levende wezens, vissen. En die vissen zijn door God geschapen als levende ziel, zo vertelt Genesis 1. Vissen bewonen die zee, zij zijn het 'visvolk'. Vis is een belangrijke voedingsbron, ook wel voor rechtgelovigen, rechtgeaarden, maar die willen met de visserij als beroep liever niet te veel van doen hebben. En ook dat is van alle tijden...

Op een luxe cruiseschip werken ook allerlei mensen die beroepen hebben waar anderen hun neus voor ophalen, maar ja, die superdeluxe hut en die blinkende lounge moeten door iemand worden schoongemaakt. Niet alle bemanning aan boord heeft dezelfde rang en vrijheid als de kapitein. Goed: vissers hoorden bij het lagere allooi. Zij werkten in die zee. En Jezus loopt langs die zee. Hij zoekt dus blijkbaar doelbewust díe plek op die het laagst in aanzien was. En spreekt daar vissers aan, terwijl ze net een net uitwierpen.

Kom, volg mij!

Het omgekeerde van: 'Ga áán boord, puntje puntje puntje'. Het bevel is hier als het ware: Kom ván boord. Volg mij!

Volg mij, Simon en Andreas!

Simon is een joodse naam. Andreas een griekse. Toch waren zij broers. Ja wat wil je ook: in Galilea kun je dat verwachten, met al die vermenging van bloed en culturen daar. Maar voor Jezus lijkt dit heel bewust en principieel: jood en griek tezamen mogen hem volgen! Met andere woorden: de Blijde Boodschap is niet het alleenrecht van maar één groep.

Blijkbaar verstaan die twee broers onmiddellijk deze intentie van Jezus en ze volgen hem, meteen. Terstond. Onmiddellijk. Dat is Marcus ten voeten uit, er zit vaart in zijn Evangelie, hij heeft ook haast, want het Koninkrijk is nabij gekomen en vraagt om actie.

'Ik zal jullie vissers van mensen maken' zegt Jezus tegen Simon en Andreas. Hoe moet je dat zien? Dat mensen overrompeld worden en gevangen in een net? Dat er zoveel mogelijk mensen lid moeten worden van de kerk? Dat er zoveel mogelijk 'zieltjes' moeten worden gewonnen?

Weet je nog hoe de zee werd gezien? Als de plaats van chaos en onleefbaarheid, als de plaats van gevaar en schuimend geweld. En weet je nog hoe het visvolk, de bewoners van de zee waren geschapen door God? Als levende ziel!

Wie visser van mensen wordt, helpt mensen opdiepen uit de chaos, de onveiligheid, het gevaar waarin zij als levende ziel worden bedreigd.
Wie visser van mensen wordt, krijgt oog voor mensen die in nood zijn, voor mensen die kopje onder dreigen te gaan in de woelige baren van deze wereld, voor mensen die overweldigd worden door de overvloed van schreeuwerige impulsen en van het voortdurende appèl dat op ze gedaan wordt.
Wie visser van mensen wordt, helpt mensen op adem te komen, ruimte te bieden, veiligheid.

Die durft het ook aan om zichzelf te begeven in de leefwereld van de mens in nood. Die durft zèlf langs de zee te lopen, die durft er zèlf in te gaan, die durft dus de dood in te gaan, om daar mensen te redden van de ondergang. Het vissen van mensen wordt dan ook het beeld van de Heer die het rijk van de doden is ingegaan om daar mensen te redden van de dood.

Wie visser van mensen wordt, helpt Jezus in deze taak, waar je wel risico's voor moet durven lopen, waar je wel vuile handen van krijgt en dus niet altijd de waardering van anderen. Maar waar je ook heel veel dankbaarheid voor terugkrijgt, omdat de mens in nood er naar smacht om gezien te worden en begrepen, om opgevist te worden uit ellende, die zoveel gezichten kan hebben.

Een zware taak is het: visser van mensen zijn. Zo zwaar dat je netten soms kunnen scheuren. Dat je het soms misschien even niet aankunt. Dan mag je horen dat je Heer ook Jacobus en Johannes heeft geroepen. Ook twee broers. Hun taak is het om netten te herstellen. Hun roeping is om de vissers te helpen in hun taak. Hun opdracht is om goed te zorgen voor de vissers. Zo zorgt de Heer ervoor dat zijn geroepenen niet kapot hoeven gaan, maar gedragen door elkaar hun even zware als mooie taak te kunnen doen, achter hem aan. Hij zorgt er voor dat zijn volgelingen op krachten kunnen blijven, en daarom zorgt hij er ook voor dat ze gevoed en gelaafd blijven worden. Met brood, met wijn, met zijn eigen liefde, waarmee hij ons allen in beweging houden wil richting zijn Koninkrijk, waarin alle kloven zijn overbrugd. Door Hem.

Amen